

Posudek diplomové práce

Název práce: Information Behavior of Students of Institutions of Higher Education in the United Arab Emirates

Diplomantka: Mgr. Dominika Sokol

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: Informační studia a knihovnictví

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Vít Šisler

Předložená diplomová práce „Information Behavior of Students of Institutions of Higher Education in the United Arab Emirates“ vypracovaná v anglickém jazyce má 111 tiskových stran včetně příloh a je členěná do 7 kapitol. Použitá literatura zahrnuje rozsáhlý soubor titulů vztahujících se k danému tématu. Z formálního hlediska práce splňuje kritéria kladená na diplomovou práci a je způsobilá k ústní obhajobě.

Diplomantka si pro svou práci zvolila vysoce aktuální téma, a to výzkum informačního chování vysokoškolských studentů ve Spojených arabských emirátech (SAE), se zvláštním zaměřením na využívání internetu. Diplomová práce vychází ze základního výzkumu, který diplomantka provedla dotazníkovým šetřením mezi 571 studenty 7 vysokých škol v emirátu Abú Zabí během jarního semestru 2009. Hlavním cílem práce bylo získat reprezentativní obraz o informačním chování vysokoškolských studentů v SAE, zejména zjistit (1) jakým způsobem a jak často používají internet k vyhledávání informací, (2) jaká očekávání a postoje mají k internetu, zejména jeho cenzuře a filtrování, (3) zda, jak často a jakým způsobem využívají internet k navazování a udržování sociálních kontaktů a (4) s jakými překážkami a omezeními se při používání internetu setkávají s ohledem na jazyková omezení a politická, sociální a kulturní specifika SAE. Data, získaná dotazníkovým šetřením, jsou v práci statisticky zpracována a křížově analyzována s ohledem na věk, pohlaví a subjektivně vnímaný sociální status respondentů.

V úvodní kapitole diplomantka popisuje vznik a vývoj informační společnosti v SAE, zejména rozšíření internetu a vládní podporu poskytovanou sektoru informačních služeb. Dále shrnuje legislativní rámec institucionalizující cenzuru internetu v SAE, zavádějící pravidla pro e-commerce a ochranu duševního vlastnictví a umožňující boj s internetovou kriminalitou. V následující kapitole popisuje metodologii a způsob, jakým byl vybrán vzorek respondentů, připraven dotazník a proveden vlastní sběr a vyhodnocení dat.

Hlavní část práce tvoří prezentace výsledků dotazníkového šetření a jejich podrobná analýza ve světle výše zmíněných kritérií, tzn. věku, pohlaví a sociálního statutu. V pěti rozsáhlých kapitolách tak diplomantka podává velmi podrobný obraz o frekvencích, způsobech a motivacích užívání internetu vysokoškolskými studenty v SAE, jejich informační gramotnosti, jazykových preferencích, postojích k internetu a jeho cenzuře, sociálním chování na internetu a spokojenosti s používáním internetu. Zjištěné poznatky jsou následně kriticky zhodnoceny ve světle existujících výzkumů o informačním chování vysokoškolských studentů v arabském světě.

Diplomová práce Mgr. Dominiky Sokol představuje zcela originální a velmi pečlivě zpracovaný výzkum, jehož kvalita výrazně překračuje nároky běžně kladené na diplomovou práci. Příprava dotazníku, pre-test, výběr finální skupiny respondentů, vlastní sběr dat a zejména pak jejich statistické zpracování a analýza, jakož i teoretický rámec celé práce, odpovídají spíše standardnímu vědeckému projektu. Vlastní výsledky dotazníkového šetření a

jejich pečlivá interpretace přináší poznatky, které vrhají nové světlo na roli internetu v transformačních procesech na Blízkém východě a do značné míry korigují představy o používání internetu nastupující generací v arabském světě, které se často opakují v médiích a i v části teoretické vědecké literatury. Mezi taková zjištění patří například fakt, že valná většina vysokoškolských studentů v SAE souhlasí s vládní cenzurou internetu a považuje ji za nutné opatření k ochraně tradičních arabských a „emirátských“ hodnot, přičemž paradoxně zároveň vítá a plně využívá možnosti, které jim internet poskytuje k vyjádření vlastních postojů a názorů. Dále, v protikladu k běžně vnímané roli internetu jako veřejné sféry, kde se stírají rozdíly mezi jednotlivými sociálními aktéry, výzkum Mgr. Dominiky Sokol ukazuje, že na sociální chování na internetu a postojích k němu mají zcela zásadní vliv pohlaví a subjektivně vnímaný sociální status. Neméně důležitá jsou i další data, která diplomantka předkládá, a která se týkají nakupování na internetu, informačního chování spotřebitelů, jejich postojů a důvěře k online obchodům, placení po internetu, atp.

Vzhledem k nedostatku obdobným empirickým studií týkajících se informačního chování nastupující generace v arabském světě, představuje předložená práce významný přínos pro celou řadu oborů, zahrnujících informační vědu, blízkovýchodní studia a regionální studia zaměřená na oblast Zálivu. Diplomantce proto doporučuji zvážit možnost publikace předložené diplomové práce, ať již ve formě monografie nebo jednotlivých odborných článků.

Po formální stránce je diplomová práce velmi dobře zpracovaná a plně způsobilá k ústní obhajobě. Vzhledem k výše uvedenému navrhuji hodnocení „výborně“.

V New Yorku dne 12.9.2010

Mgr. Vít Šisler